

Dolenjske Novice.

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je za celo leto 1 gld., za pol leta 50 kr. — Naročnino in dopise sprejema J. Krajec v Novem mestu.

Kdor želi kako oznanilo v „Dolenjske Novice“ natisniti dati, plača za dvostopno petit-vrsto 8 kr. za enkrat, dvakrat 12 kr., trikrat 15 kr.

Gospodarske stvari.

Dolenjski kmetovalci, pripravljajmo se na železnico.

Dolenjska železnica je torej dovoljena; pričetkom spomladi prihodnjega leta se bode začela vže delati. Tako dobimo Dolenjci to, kar si moremo pač najbolj želeli — hitro in cenó prometno zvezo z ostalim svetom, od katerega smo bili do zdaj takorekoč ločeni.

Dosti truda, dosti potov, dosti prigovarjanja, dosti pogajanja je bilo treba, da se nam je železnica vendar enkrat dovolila. Kaj pa zdaj? Najpred presrečna hvala vsem tistim gospodom, kateri so se za našo železnico trudili, pred vsem našemu vrlemu deželnemu in državnemu poslancu, gospodu profesorju Šuklje-ju. Vsi naši državni poslanci, kolikor smo si jih Dolenjci pred gospodom Šuklje-jem izvolili, obljubovali so nam pri volitvah dolenjsko železnico, dobiti jo, pa se ni posrečilo nobenemu. Zato hvala in čast njemu in njegovim sodrugom! Dokler bode tekla dolenjska železnica, bode imenoval dolenjski rod hvaležno neutrudljivega moža, gospoda profesorja Šukljeja, kakor se mora gorenjska spominjati ranjcega dr. Lovro Tomana.

Kaj v drugi vrsti začeti, moramo pa dolenjski kmetovalci premišljevat, da ukrenovati, kako se bomo pripravili za našo železnico, kako uredili naša gospodarstva nji primerno. Železnica nam mora domače pridelke in izdelke v kolikor jih ne potrebujemo, kar le mogoče v veliki meri in kar le mogoče po ceni izvažati. Ona nam mora pa tudi pridelke in izdelke, katerih imamo na Dolenjskem ali golo nič, ali pa v premajhni meri, kar le mogoče po ceni dovažati.

No kaj pa imamo Dolenjci, kaj imamo dolenjski kmetovalci za izvažati, česa imamo čez domačo potrebo? Odračunimo lés za stavbe in kurjavo, premog, rude, živino, prešiče, kuretino, pa nam ostane kaj malo ako ne kar nič. Vino, popila nam bode za precejšno vrsto let trtna uš tako, da ga niti za domačijo ne bomo imeli. Žito udobivali bomo po železnici veliko bolj po

cen iz drugih dežel, kakor smo ga v stanu doma pridelovati. Sadja imamo še kaj malo. Da se je treba na Dolenjskem z vso silo umneje, posebno pa obilnejše živinoreje lotiti, da se mora sadjarstvo povzdigniti, vse to so „Dolenjske Novice“ vže priporočale. Pa vse to še ni zadosti. Dolenjski kmetovalci si moramo poiskati še drugih virov dohodkov, poiskati še drugih kmetiških pridelkov in izdelkov za izvažanje. Posebno nam bode ustrezno, ako bodo med takimi pridelki in izdelki tudi taki, kakoršnih danes golo in čisto nič nimamo, katere moramo vse iz tujih dežel dovažati. Domačemu blagu vrata na stečaj odpirati, tujemu jih pa kar se dá zapirati, to nam mora biti v prihodnosti gêslo. To storiti smo pa v stanu posebno, ako upeljemo takozvano kmetiško tehniško obrtnijo. Kaj pa je to, kmetiška tehniška obrtnija? Ako sadimo sladkorno peso, da iz nje doma sladkor (cuker) izdelujemo; da sejemo žito ali sadimo krompir, da iz njega doma špirit izdelujemo; ako sejemo lan in konoplje, da iz njih doma prejo in platno napravljamo itd., potem se ukvarjamo s kmetiško tehnično obrtnijo. Samo surove pridelke pridelovati, in jih kakor take v inozemski promet djati, to dandanes ne velja. Od takega ravnanja imajo le tisti tujci velik dobiček, kateri surovi pridelek v izdelek podelajo, ne pa domači pridelavec. Doma pridelati, doma pa tudi v višje vredni izdelek podelati, to je jedino pravo, to je izdatno. In tega se moremo dolenjski kmetovalci lotiti, ako hočemo, da nam bode dohajala iz železnice velika hasen, velika gospodarska korist. Zakaj je Češka dežela, zakaj je Šlezija, zakaj Moravska dežela, bogata kmetiška dežela? Zato ker imajo tam vže leta in leta kmetiško tehnično obrtnijo udomačeno. Udomačiti si jo moramo torej tudi mi Dolenjci, praša se le kako.

(Dalje prih.)

O polajšavah pri legalizovanji.

Znano je našim bralcem in posebno zemljiškim posestnikom, da morajo biti podpisi na tistih listinah (pismih), na katerih podlagi se ima izvršiti kaka vknjižba v zemljiški knjigi (gruntnih bukvah), po notarji ali pa po sodišči poverjeni

ali legalizovani. Državni zbor sklenil je letos postaviti, s katero dovoljuje, da se pri listinah o takih stvareh, katerih vrednost ne presega 100 gld., smé opustiti tako legalizovanje podpisov, ako dva zanesljiva moža podpišeta dotično pismo kot pričé s pristavkom, da jima je tisti, čegar podpis potrjujeta, osebno znan. Ta državna postava pa velja le tedaj, ako v posameznih deželah deželni zbori sklenejo postaviti, v katerih se to polajšanje za dotične dežele vpelje. — Naš dolenski poslanec g. Pfeifer in nekateri tovariši stavili so v kranjskem deželnem zboru predlog, da se taka postava sklene tudi za našo deželo. V seji dné 20. novembra je pa bil ta predlog od večine deželnih poslancev odklonjen, tako da toraj na Kranjskem ne bodo veljale omenjene olajšave pri legalizovanju.

Pri razpravi o tej za naše posestnike važni zadevi v deželnem zboru slišali so se nagibi, ki bi govorili za tako postaviti, pa tudi taki, kateri govoré proti njej. Tudi po naših časnikih se ti vzroki z različnih strani pretresavajo.

Opravičena je gotovo tožba, da kmet mnogo svojega časa zgubi s poti, ki jih ima k raznim oblastnijam. Ako bi toraj pri nekaterih listinah, katere mu je treba podpisavati, kadar zemljišče izroči ali prevzame, ga prodá ali kupi, ko ga z dolgom obremenuje ali ko ga razbremenuje, takih potov ne imel, obrnil bi tisti čas v boljši prid pri svojem gospodarstvu. Pa ne le čas se trati pri takih opravilih, ampak tudi gotov denar se troši za koleke in za pristojbine pri legalizovanju, za hrano in pijačo itd. Te tehtne vzroke imeli so gospodje poslanci pred očmi, ko so predlagali, naj se pri listinah, ki zadevajo predmete, katerih vrednost 100 gld. ne presega, legalizovanje za nepotrebno izreče in nadomesti s podpisi dveh zanesljivih mož kot svedokov.

Z druge strani je pa uvaževati, da je le malo takih posestnikov, kateri bi bili sposobni, ako tudi pisati znajo, take listine ali pisma sami spisavati. Po obstoječih postavah treba je, da so listine, katere imajo služiti za vknjižbe pravic in dolžnosti v zemljiških knjigah (gruntnih bukvah), spisane natančno po gotovih oblikah. Ako so take listine v katerem koli oziru pomanjkljive ali napačne, mora jih sodišče odkloniti. To je gotovo tudi prav previdno, ker zemljiške knjige so podlaga gospodarskemu kreditu, in temu bi bilo gotovo na kvar, ako bi postavili gosposkam ne zapovedovale najstrožje natančnosti pri takih uradnih opravilih. — Iz tega se razvidi, da bi ogromna večina naših kmetjskih gospodarjev, dolžnikov in upnikov morala še vedno hoditi v mesta in sploh k sedežem okrajnih sodišč in davkarj in si tam iskati človeka, ki bi jim zaželjeno pismo sestavil. Da se tako pismo sestavi, treba je pogledati v zemljiško knjigo pri sodišči, pogledati v mapo

pri katastru (v davkariji). Brez plačila bi takih listin, za katere je treba znanja postaviti in posebne spretnosti, nihče ne napravljaj, kakor jih zdaj ne napravljaj. Kolekovane morajo take listine biti po predpisih pristojbinske postave, in ako niso, zapadejo kaznim v denarji, ko se vložé pri kaki gosposki. — Potov in stroškov pri sestavljanju takih pisem bi se toraj res ubogo malo prihranilo, kolekov za pristojbine pa nič. Le edini kolek za poverjenje ali legalizovanje podpisov bi odpadel. Ta kolek pa znaša, ako se legalizuje podpis pri sodišči, le 36 kr., pri notarji pa za poverovanje podpisov na listinah o predmetih ne čez 100 gld. vrednih še toliko ne. Posebnih pristojbin za legalizovanje pri takih malotnih predmetih pa notarji na Kranjskem ne terjajo. — Pa še neka posebna nevarnost pri spisavanju listin se ne sme prezreti. Znano je, da se nahaja po mestih in okoli gosposk na obilico takih na pol izobraženih ljudij, kateri kmete, prihajajoče na sedež oblastnij po krčmah in po vogleh lové in se jim za vse mogoče opravi in zlasti za narejanje pisem ponujajo. To so jako nevarni ljudje, — imenujemo jih zakotne pisarje, — kateri kmetom, kateri jim gredó na limanice, lahko mnogo škodujejo. Pisma, katera sestavljajo, so le premnogokrat pomanjkljiva ali napačna in gosposke jih morajo odklanjati. Stroški, ki jih sestava provzročuje, so zavrženi; in ti stroški niso majheni, kajti zakotnega pisarja moraš po vrhu plačila v denarji tudi še napojiti, ker on pisma piše navadno pri litru.

Poslanci, kateri so v deželnem zboru glasovali za odklonitev predloga g. poslanca Pfeiferja, so gotovo temeljito pretehtali te in druge vzroke in so z dobrim prepričanjem, da ravna na korist svojim volilcem, oddali svoje glasove.

Naši bralci imajo toliko razsodnosti, da si bodo napravili sami sodbo o tem, ali bi nameravana postava bila za naše ljudstvo sploh koristna ali škodljiva. Mi torej ne vsiljujemo bralcem našega prepričanja, marveč prepuščamo jim, naj si po navedenih vzrokih vstori lastno sodbo. Naj bo pa ta sodba taka ali drugačna, prepričani naj bodo, da je njihove poslance, naj so vže glasovali za postaviti ali proti njej, vse brez razločka vodila ena želja, v tej važni zadevi koristiti ubogemu kmetjskemu ljudstvu!

Kaj je novega po avstrijskem cesarstvu?

Vaš poročevalec bi Vam kaj rad naštel to ali uno, toda g. vrednik mu naroča: danes pa le malo, ker ni prostora; zato bodo pač tudi naši bralci zadovoljni z malim.

Naš deželni zbor je dovršil svoje delovanje 25. novembra. Delovanje je bilo prav živahno.

Sploh mislim, da smemo biti zadovoljni. Sklenil je mnogo koristnega n. pr. dolensko železnico zagotovil, nasvetoval, da se naprosi vlada, naj se ustanovi v Ljubljani viša sodnija za slovenske dežele in visoka pravniška šola, kjer bi naj se izšolali sodniki, advokati, notarji itd. To bi bilo za nas velicega pomena. Ukrenil je, da naj se poskuša, kako bi se Suhej krajini preskrbela tako potrebna voda, sklene skrbeti za nekatere ceste itd. Propala pa je v našem zboru postava, da ne bi bilo treba poveriti očitnih pisem, pogodb itd. ako ne presegajo vrednosti 100 gld. O tem govorimo na drugem kraju.

V **štajerskem deželnem zboru** so se prepirali zaradi lovskih kart. Nekateri mislijo, da so občinam škodljive. Slovenci v tem zboru zastoj iščejo pravice.

Tudi na **Koroškem** Slovenci nimajo nobene deželne odbornika, dasi plačujejo tretjino davka v deželi.

V **Češkem deželnem zboru** je nasprotje vedno večje. Dvomiti je, da bi imelo prizadevanje, da se pomirijo Nemci in Čehi, vseh — vsaj za nekaj časa. Da dolgo ne bode veljala ta sprava, je več kakor gotovo. Neka stranka skuša posredovati med Staro in Mladočehi.

Na **Ogrskem** še vedno minister skuša pritiskati na katoliško cerkev v reči vradnih spisov. Kakov bo konec? Koristen gotovo ne.

Kaj je novega po širokem svetu?

Srbija je imela volitve; zmagala je z veliko večino sedanja vladna stranka. V jugu trpi to kraljestvo mnogo po sosednjih Arnavtih, roparjih. 200 teh lopov je odgnalo 10.000 glav domače živali, požgali v vasi Liščane 40 poslopij; odveli so tudi neko deklico, njenega brata pa umorili.

Rusija pridobiva v Aziji vedno več tal; vzlasti se jej zadnji čas laska Perzija. Tacega velika se vsakdo boji.

Na **Nizozemskem** je umrl kralj Viljem III. Vlada je 41 let.

Francija bode baje zgrabila vse ruske nihiliste ter jih iztirala, ker so menda oni umorili nekega ruskega generala Seliverstova.

Nemški cesar je prelepo nagovoril 20. novembra vojake novince, ko so prisegli pri zastavi. Djal je, da notranjega sovražnika socialiste, anarhiste itd. morejo zmagati samo s krščanstvom ter izustil tudi besede: „Nikdo ne more biti dober vojak, če ni ob enem dober kristijan“. In novinci, ki so mu prisegli kot zemskemu gospodu zvestobo, naj ostanejo zvesti tudi Gospodu Zveličarju našemu.

Piše se nam:

Iz Novega Mesta. — Mojstri! meščanje!

Po našem Mestu se ta teden raznaša od hiše do hiše nekov list iz Trsta, v katerem neki dopisun iz Dolenjskega med drugim grdi tukajšno katol. družbo rokodelskih pomočnikov in nje načelnika. Ker bi se utegnila reč napačno umeti, vzlasti pa, ker je podpisani slavnemu občinstvu veliko hvalo dolžan za vsestransko podporo, koja je došla in še vedno dohaja prej imenovane družbi, mu je dolžnost, da o tem nekoliko spregovori v listu, ki se brez dvoma v Rudolfovem bere največ.

Pred vsem hočem oni dopis tu navesti po besedi z vsemi napakami, kojih kar mrgoli. Slove tako-le:

... Pač pa je pri nas hirajoča družba katoliških rokodelskih pomočnikov, katera ima tudi eno izmed najlepših hiš tu doli. Načelnik jej je kakor običajno, duhovnik. Rekel sem, da je hirajoča in to hočem dokazati. Navada je, da morejo člani te družbe v nedeljo dopoldne in popoldne zahajati k predavanjem, seveda pobožnega smisla, da se pa delavec, kateri ves teden dela, takih predavanj kaj hitro nasiti, ni treba povdarjati, in izostalo je malo po malo število teh pomočnikov od teh predavanj in so raje hodili pokušati „novino“. To je pa ujezilo vnetega načelnika tako zelo, da je hodil od mojstra do mojstra zahtevajoč, da morajo svoje pomočnike pošiljati v družbo; nekemu čevljarskemu mojstru je zelo pretil ta gospod, da mu bode vse duhovnike in bolj odjemnike odgovoril, ako ne bode njegove „falote“ pošiljal v družbo. Toraj, kedor ni pri tej družbi, je v očeh tega gospoda „falot“ in kateri mojster pri slabi plači ne bode silil svojega delavca v to družbo, naj zgubi delo! Ali ni to nasilstvo? Kje pa ostane ljubezen do bližnjega? Še nekaj o tej družbi: Bil je nek pomočnik, član te družbe dolgo časa bolan, ni se brigal nihče zanj; ko je ozdravel, naznanil je svoj izstop od te „prekoristne“ edinozveličavne družbe; poslali so mu g. načelnik brzo pod kovertu 5 gld. reci pet goldinarjev za več tednov podpore in listek zraven, da naj še pride; ali pomočnik je bil pa tako šteman, da tega denara ni vzel, pač pa nazaj poslal. Tudi se za vsak škandal, kateri se zgodi v mestu, vedno dolže delavci, kateri niso pri tej blagi družbi; znani so pa nekateri ravno člani te družbe kot pretepači. Nečemo sicer nobenega denuncirati, ali ni prav druge s „faloti“ pitati, ko se med ovčicami družbe nahajajo slabiji ljudje, kar tudi lahko dokažemo, ako na to pride gospod načelnik! Hiša pa naj se raje izroči ubogim dijakom, za katere je v drugi vrsti namenjena in večje bode delo usmiljenja nego sedanje pesek v oči!

Tako piše neki pomočnik iz Dolenjskega — reci iz Novega Mesta. Dopis ima toliko neresnice

ako ne naravnost zlobnih laži, tako zloben namen, da se čudimo. — Razlagamo si reč le po tem, ako pomislimo, da je socialistom vsako sredstvo dobro, in pa da prav posebno sovražijo katoliške družbe rokodelskih pomočnikov, dobro vedé, da jim njih člani ne gredo nikakor na limanice. Pa pogledimo reč samo.

Družba hira itd. trdi dopisnik. Iz teh besedi vidimo, da dopisnik piše o reči, katere ne pozna. Noben član kat. družbe ni zavezan ob nedeljah prihajati v družbo niti dopoldne niti popoldne, ampak samo zvečer od 8. do 10. ure. Gospod načelnik nima niti časa, niti moči, da bi govoril v cerkvi potem pa še dvakrat predaval vsako nedeljo. Ravno tako je neresnično, da bi bili govori samo verskega smisla, kedor je bil ud naše družbe vé, da se je govorilo tudi o zgodovini, o socialnih razmerah itd. itd.

Res je izostalo nekaj članov — ali zato, ker je mnogo pomočnikov zapustilo Mesto, čudodelne moči pa, da bi bili na dveh krajih ob enem, tudi naši pomočniki nimajo. V Novem Mestu so izmed prostovoljno izstopivših (kolikor meni znano, komaj trije. Pri taci družbah je sploh navada, da je število članov ob različnih časih jako različno. Vam je družba hirajoča le zato, ker to želite — pa Vam ne bomo ustregli. Kako hira, bote lahko videli 8. decembra, le pridite gledat — škodovalo Vam ne bode!

Povejte mi le enega mojstra, pri katerem sem moledoval, da naj pošilja svoje pomočnike v družbo! Ko bi bil, bi ne bilo napačno ampak lepo, toda doslej še nisem storil. Bil sem le pri enem, o katerem govorite, da sem mu pretil, ako ne pošilja „falotov“. Tu ste se menda kar zlagali, ako niste bili Vi zapeljani. Bil sem pri njem, toda zahteval sem od njega samo, naj našo družbo pusté njegovi pomočniki pri miru, naj ne preté s pretepom itd. nikdar pa ne, da naj pošlje svoje pomočnike v družbo; kajti razun onega, ki je zadnji čas izostal, bi ne sprejel nobenega, ako bi me še tako prosili. Besede „falot“ nisem nikdar izrekel, tem manj kedaj, da so vsi „falotje“, ki niso v družbi.

Kaj pa je ljubezen do bližnjega, gosp. dopisnik, pojdite prašat svojega g. brata, župnika. Bodite prepričani, da Vam ne bode iste razložil tako, češ, bližnjega ljubiti se pravi — plesti šibo ter mu jo podati, da nas bode z njo tepel, marveč djal Vam bode: — to bi se reklo noreti! Ali razumite? Gotovo ne bode naša duhovščina, gotovo noben pošten katolik tako nespameten, da bi podpiral tiste, ki mu nagajajo povsod, ki spodkopujejo njegovo veljavo, vero . . . in to ste ravno Vi gg. socialisti v prvej vrsti.

G. Franjo Mežnaršič, Vi ste tisti pomočnik, ki je bil bolan — pa baje brez vsake pomoči.

Govorite resnico, ako ste mož in ne kaj družega, Zakaj niste prejeli podpore? Zato ne, ker niste niti krajcarja plačali v bolniško kaso; to ste sami priznali, ko ste bili pri meni; sami podpisali kot reditelj družbe oni sklep, da bodo sedaj, ko gre trdo za denar, prejemale podporo samo tisti, ki plačajo v bolniško blagajno 10 kr. na mesec. Jaz Vam torej iz družbe nisem smel dati niti solda. Poslal sem Vam res petak — toda pričajte, če ni res, iz svojega žepa, kakor sem Vam povedal v listu ter ste tudi Vi potrdili poslavši mi denar nazaj z besedo, da meni nočete škodovati. Je pa li lepo, človeka z lažmi in presukanjem grditi pred svetom, zato ker je dober, ker da v dar petak? Pojdite k socialistom tje na ogal Seidelnove hiše ter poskusite, koliko bode od njih dobili petakov! — S tem pa ne rečem, da ste Vi trosili laži — preveč Vas imam za poštenega — drugi zlobneži so od strani kaj ujeli, pa lagaje med svet trobili. — Brigali za Vas so se pa Vaši sobratje, udje naše družbe, ker so Vas pridno obiskavali; — jaz Vas nisem mogel, ker me dva meseca ni bilo tu v Mestu.

Dalje pravi oni dopisun: Za vsak škandal, ki se zgodi v Mestu, se dolže delavci, ki niso pri družbi. Tu mi je odgovor pač lahak; tega ne trdi naša družba, pač pa vedó Novomeščani vsi, da so bili grdi poboji navadni, dokler ni bilo družbe, sedaj jih ni — vsaj tako pogosto ne. Bodo pa kmalu, ako bodo delavci poslušali Vaš evangelij tamo v ulici za Seidelnovo hišo. So li naši člani pretepači, ne vem; toliko pa vem, da s krvavo glavo še ni prišel nobeden domu, pač pa je tako prinesel neki pomočnik, ki ni član naše družbe; povedal mi je to oni mojster sam, o katerem ste Vi prej govorili.

Slavno občinstvo iz tega lahko sprevidi, kako zlobno se napada naša družba, za katero se je toliko darovalo. Napada se pa le zato, ker je socialistom trn v očeh — raje bi jo končali danes nego jutri. Tudi k nam namreč je raztegnil svojo mrežo oni pogubni socializem, ki je napravil vže toliko zla po svetu, tudi naše delavce hoče zvesti na napačno pot. Bodemo li mirno gledali? Mojstri, meščani, prepričan sem, da tega ne želite. Podpirajte torej katoliško družbo zlasti z dobrim svetom, onej kačjej zalegi pa se ustavimo z vsemi močmi — in sedaj rečem naravnost — ne podpirajmo njih, katere poznamo kot pospeševalce pogubnih nazorov, naj jih pa sila izmodrij, ako sicer ne marajo biti pametni. Tu nikakor ne bomo ravnali nespametno niti zoper ljubezen, ampak le modro v obrambo cerkve, države, samih sebe!

Dr. Jos. Marinko.

Iz Ambrusa pri Žuženbergu. — Drage Dolenjske Novice! dajte mali prostorček vrsticam, s katerimi tukajšni občinski odbor v imenu vseh

ponesrečenih pogorelcev v Brezovemdolu javno zahvalo kliče vsem blagim darilcem! Zlasti smo pa srčno hvalo dolžni izrekati preblagorodnemu gosp. c. k. okraj. glavarju v Novem Mestu, kateri kot skrbni oče do svojih podložnih skrbi, kako bi se nesrečnim hitro pomagalo!

V ta namen nabrali so od posameznih svoto nad 300 gld.; posebno pa so blagodušni gosp. c. k. okr. glavar trkali na vrata visokega dežel. odbora Kranjskega, kateri je na njih prošnjo lepo svoto 2000 gld. podaril; in 6. t. m. so sami došli v Ambrus v občinsko pisarno, kar so tudi tukajšnjemu gosp. župniku pismeno sporočili. Gosp. župnik, usmilena blaga duša, donesli so od svoje strani nabranega milodarnega denarja tudi lepo svoto nad 800 gld., ter tako skupno lepi znesek 3161 gld. 72 kr. med tridesetero nesrečnih pogorelcev razdelili. Ganljivo bilo je videti kako z hvalnimi obrazi in klici: „Stokrat vam Bog povrni“ so posamezni pogorelci prejeli lepi dar iz lastnih rok gosp. glavarja, kateri so konečno obljubili, da ne bodo še pozabljeni, da se nadjajo še en tisoč gld. dobiti in dostaviti, naj denar ki ga dobijo, do prihodne spomladi vložijo v pošto hranilnico, kar jim do časa, ko bodo jeli staviti si stanovišča, še lahko nekaj obresti donesla.

Po končani razdelitvi podali so se gosp. glavar z gosp. župnikom v župnijo (farovž) tukaj gosp. župnik med drugim tudi izrazi željo, namreč: kako zelo je potrebno, ko bi bilo mogoče dobiti trikratno pošto na teden; bodi si že v Ambrus ali v Zagradec, katero tukajšno prebivalstvo v sedanjih časih neobhodno potrebuje. Gospod glavar obljubili so, da bodo prošnjo vsestransko podpirali.

Na podlagi tega upamo s časom dobiti potrebno pošto, s katero bode tudi v našo zapuščeno suho Krajino splošni napredek prisiljal.

Pri odhodu gospod glavar obljubijo, meseca aprila p. l. nas zopet s svojo navzočnostjo počastiti, ter pri taisti priliki tukajšni kraj si bolj natanko ogledati, kar tukajšni občinski odbor, na čelu župan, iskreno želi, ter zakliče blagemu g. glavarju trikratno „slavo“!

Ambrus, dne 8. novembra 1890.

Fran Perko, župan,
v imenu občinskega odbora.

Iz pod Kuma, dne 18. nov. 1890. — Od več strani se slišijo letos pritožbe o vremenskih nezgodah: od nekaterih krajev silne povodnji, od drugih toča, zopet od drugih kakor tudi iz naših krajev velika suša itd.

Res je suša bila pri nas zelo občutljiva, ker kumljanska okolica je nekako podobna Suhej krajni. Iz Dobovca so morali živino goniti na vodo v Savo in tudi pitno vodo so morali od tam dobivati. Sploh pa vendar suša ni povzročila zdatne škode, le prstenina, repa in korenje, se je slabo obnesla

in tudi ajda je ostala zelo majhna, ali vkljub temu je zelo polna. Vino pa je izvrstno in so ga že večinoma poprodali. Sprvega mu je bila cena po 6 gl. vedro a sedaj ga že cenijo po 8 do 10 gl. po kakovosti ali dobroti. Tudi pri nas so nekateri vinogradniki vinograde škropili z galico. In kaj govorijo tukaj nekateri nespametni starokopitneži? Pravijo, da je že mnogo ljudi zbolelo, ker so pili vino škropljenih vinogradov. Da pravijo celo, da je v Radečah jedna uradna oseba vsled tega umrla! Ali jaz pa ga pijem vsaki dan iz škropljenega vinograda, pa sem hvala Bogu! zdrav kakor riba. Ko smo spomladi nekateri vinograde škropili, so se nam bedaki smejali in so govorili: kaj škropili? procesijo, procesijo!

(Staro pravilo pravi: moli in delaj! Procesija je toraj dobra, imenitna reč — ali delo je tudi potrebno. Bog nam je dal pamet, da delamo ter se varujemo škodljivih reči. Kaj bi rekli kmetu, ki bi imel na njivi polno plevla, pa bi samo molil, naj ga Bog konča, pa bi se ne potrudil, da bi ga poplul iz zemlje? Ali pa, ako bi mu hodile miši v hram, pa bi samo molil, mesto nastaviti past, zapreti mačko v hram? Molimo pa tudi delajmo! Vred.)

V noči od 27. do 28. oktobra je zapadel velik sneg, kateri je napravil po gozdih in na sadnem drevju veliko škodo; pa kaj so govorili zopet starokopitneži? Iz naših hribov je neki posestnik zgubil precej denarja in pravijo, da je ta človek „lozal“, da bi izvedel, kdo je našel njegovi denar in ker je to velik greh, je bilo potem tako grdo vreme in tak velik sneg. Čujte, kaj se sliši še, v 19. stoletji! (Vsaj vendar uče tudi pri vas, da je prazna vera greh! Vredništvo)

V naše okolici so tudi letos zasledili nekateri posestniki trtno uš. Ako nas še ta nadloga zadene, kar je skoraj neizogibno gotovo, potem bomo pili le vodo in jabolčnik. Nekateri vinogradniki mislijo že prihodnje leto saditi ameriške trte, da bi le ne bile predrage.

Domače vesti.

(Častnim občanom) imenovala je g. Fran Šukljeja, c. kr. profesorja, deželnega in državnega poslanca, občina Šmihel-Stopiče v svoji seji dne 6. nov. t. l. in to pripoznanujoč njegove zasluge gledé šole na Grmu, dolenske železnice in prestavljenje dolenskih cest.

(Občni zbor) narodne čitalnice novomeške vršil se bo v soboto 13. t. m. ob 8 uri zvečer v Narodnem domu. K obili udeležbi vabi odbor.

(„Dolenjsko pevsko društvo“) v Novem Mestu ima svoj redni občni shod v petek 12. t. m. v „Narodnem domu“ zvečer ob 8. uri. Predmeti obravnavanja so poročila o odborovem delo-

vanji, volitev novega odbora in razni nasveti. K obilni udeležbi vabi vse člane odbor.

(„Dolenjski Sokol“) priredi v soboto 6. t. m. v prostorih tuk. Čitalnice običajni Miklavžev večer. Ta večer razdelila se bode tudi obleka med potrebno ubogo šolsko mladino, katera se je omislila po rodoljubnem trudu nekaterih tuk. odličnih gospá. Na sporedu je: Miklavž s spremstvom angeljev in belcebuba deleč darove, petje in telovadba. — Vstopnina za rodbino 30 kr., za posameznika 15 kr. — Častite roditelje, kateri žele svoji deci kaj izvanrednega pokloniti po Miklavžu, naj blagovolijo isto poslati v zavitku z natančnim naslovom, komu da se ima dati, najkasneje do petka 5. t. m. zvečer v čitalnico. Odbor.

(Kat. družba rokodelskih pomočnikov) v Rudolfovem obhaja 8. dec. ob polu 8. uri zvečer svojo obletnico z mičnim programom, ki se bode pozneje objavil.

(Dolenjska železnica) je gotova; deželni zbor je sprejel poročstvo, da se bode obrestovala po 4 odstotke. Ali reč je bila težavna, kajti bati se je bilo, da se morda s tem dežela pogrezne v prevelike stroške skozi 75 let; prišlo je iz Notranjskega tudi 26 županov, ki so v Ljubljani prosili, naj se deželi ne nalože prevelika bremena. Gospodje deželni poslanci so imeli težak posel; toda rešili so ga dobro. Kako vestno so vse prevdarili, kaže nam pismo vrlega našega deželnega in državnega poslanca g. Pfeiferja, katerega tu podamo svojim bralcem. — „Prve dni nov. prejeli so dež. poslanci prilogo 53, v kateri drž. zakon od 6. junija t. l. na voljo pušča dež. zastopu: ali plačati 500.000 gld. iz dež. zaklada za zgradbo dolenjske železnice ali pa, da dežela prevzame poročstvo za obrestovanje 7 milijonov goldinarjev delnic skozi 75 let. Gotovo je težko zgolj na podlagi omenjene priloge izreči se za eno ali drugo, ktero bi bilo ugodnejše. Še le v ponedeljek zvečer okoli 7 ure (17. nov.) prejeli smo pojasnila in oficijelne podatke glede a) proračunjenih gradbenih stroškov, b) približnih prometnih stroškov in dohodkov ter c) kupno pogodbo med državo in Trbovlskim društvom. — Dotični podatki še le storé mogoče vestnemu poslancu poučiti se o reči ter določiti, kaj bolj ugaja deželi oziroma davkoplačevalcev. Na podlagi teh podatkov pričelo se je v ponedeljek zvečer ob 7. uri v klubu posvetovanje, ki se je včeraj nadaljevalo, danes pa zvršilo s sklepom — katerega sem tudi jaz podpiral — da se gradi dolenjska železnica s poročstvom dežele, oziroma da dežela prevzame poročstvo obrestovanja 7 milijonov goldinarjev prioritetenih obligacij. — Napišem predstoječe vrstice, da poizveste sedANJI ugodni položaj o zgradbi dolenjske železnice in blagovolite razsoditi, če moje ravnanje zadostuje dolžnostim vestnega poslanca“.

Tako smo prepričani, da so gospodje poslanci pravo zadeli dovolivši poročstvo: železnico dobimo hitreje — v dveh letih gotovo — dežela bode pa brez dvoma sedaj plačala manj ko 500.000 gld., katere je bila vže poprej obljubila.

(Podružnica c. kr. kmetijske družbe v Novem Mestu) vabi vse kmetovalce k pristopu tej velevažni družbi, koja ima kot društvo kmetovalcev in kmetijstva prijateljev namen, pospeševati in povzdigovati kmetijstvo in gozdarstvo, v obče zemljedelstvu s poučevanjem, vzpodbujo, vzgledi in dejansko podporo. Vsak družbenik dobiva brezplačno družbeno glasilo „Kmetovalec“ s prilogo „Vrtnar“, ki izhaja dvakrat na mesec in podaja kmetovalcem po mogočnosti vse, kar jim je znati treba; vsak družbenik ima pravico, dobivati vse, kar kmetijska družba prodaja po znižani ceni. Novo pristopivši ud plača prvo leto 4 gld. (2 gld. pristopnine in 2 gld. letnine), poslej pa po 2 gld. na leto. Zglasila za vsprejem v družbo vzprejemata podružnični načelnik g. R. Dolenc, vodja kmetijske šole na Grmu in zapisnikar g. Otmar Skale, c. kr. okrajni zdravnik za živino v Novem Mestu.

(Veselo znamenje v sadjarskim napredovanji po Dolenjskem.) Komaj je vodstvo dež. kmetijske šole na Grmu objavilo, da ima sadno drevje na prodaj, oglasilo se je toliko kupcev zanj, da je malo da ne, že vse drevje oddano. Skoraj v dolžnost si štejem, imena naših naprednjakov sadjarskih omeniti. Ti so gg.: Ant. Peterlin, župnik v Šmihelu; Fran Zbašnik, župnik v Hinjah; Peter Urh, prošt v Rudolfovem; dr. Karol Slanc v Rudolfovem; Florjan Skaberne v Rudolfovem; Janez Jerič v Regerški vasi; Matija Drganc v Travnemdolu; Franc Božič v Rudolfovem; c. kr. stotnik plem. Lehmann v Rudolfovem; Jože Žibert v Zabji vasi; Alojzij Šepic v Žabji vasi; Jan Pezdirec v Metliki; Janko Pezdirec v Draščah; Jože Prus v Krmačini; Martin Muhvič v Hinjah; dr. Albin Poznik v Rudolfovem; Andrej Poglajen iz Rigla; Franc Jakše iz Škrjančjega; Jožef Pečjak iz Pulja. Čast tem možem, sledijo naj jim še drugi!

(Čudna vremenska prikazen.) Tu v Mestu se je vsula 25. pret. meseca (sv. Katarine dan) gosta toča, kakor bi bilo o kresu. Da bi pač hotela o tem času opraviti za poletje!

(Fonograf.) Dne 23. novembra predaval je g. A. Oblak v Narodnem domu z najnovejšim Emile Berlinarjevim fonografom. Zanimanje za to znamenito, a pri vsem tem toli priprosto izdelano iznajdbo bilo je občno. Lepo je bilo slišati nemške pregovore, potem očenaš, dalje živalske glasove, pesmi, godbo itd. Kdor je fonograf videl, se nad njega predavanjem ni mogel dosti načuditi, ker je v istini velikanska iznajdba. G. Oblak namerava

v kratkem kranjske mesta prepotovati z fotografom in mi k temu ne moremo drugega dostaviti, kakor, da, kdor nemški jezik razume in kaj resnično čudovitega videti hoče, naj ne zamudi prilike si to velezanimivo pripravo ogledati

Sejmovi na Dolenjskem:

V decembru: Dne 1. v Boštanji in Martinji vasi; dne 2. v Novem Mestu; 6. v Žužemberku; 9. v Metliki in Mokronogu; 15. v Kostanjevici, Litiji in Višnjigori; 16. v Črnomlju; 18. v Škocjani; 27. v Radečah; 29. v Mirnipeči; 31. v Zagorji (za Savo.)

Loterijske srečke.

Trst	15. novembra	3	39	50	78	48
Gradec	22. „	81	30	18	32	58

Poslano.

Slavnemu slovenskemu občinstvu!

Ker utegne marsikomu znano biti, da sem jaz, kot prvi ustanovnik in solastnik „DOLENJSKIH NOVIC“ sodeloval pri tem listu; zato očitno naznanjam, da sem kot sodelavec odstopil od tega lista, in sicer največ radi tega, ker piše včasih v šolskih vprašanjih zoper moje prepričanje. Morebiti se bodem vdeleževal pri katerem drugem listu; n. pr. če bi začel v novi tiskarni v Celji izhajati listič „Celjske Slovenske novice“, v obliki in vsebini podoben „Dolenjskim Novicam“.

V Krškem, 15. nov. 1890.

Ivan Lapajne.

Zahvala.

Gospod Ivan Lapajne, c. kr. ravnatelj mešč. šole v Krškem, se je po šestletnem pridnem sodelovanju pri „Dol. Novicah“ od naše družbe ločil. — Obžalovaje, se mu za njegov obilni trud tem potom toplo zahvaljujemo.

NOVOMESTO, 27. novembra 1890.

Solastniki „Dol. Novic“.

Podpisani sem proti gosp. Kastelic v Kandiji kot županu zabavljivo govoril. To, kar sem govoril, nij resnično in jaz prosim gosp. Kastelica, da mi ne zameri.

[208]

Jože Blažič.

ZAHVALA.

Za mnogobrojne dokaze srčnega sočutja o smrti našega nepozabljivega soproga in očeta, gospoda

Franc-a Pehani-ja,

za obilo udeležitev pri pogrebu, za darovane krasne vence, za milo petje, sploh za vse, našo bolest tolikanj olajšajoče sožalje, izrekamo vsem sorodnikom in dragim prijateljem, posebno prečastitej duhovščini, slavnima društvoma „Požarna bramba“ in „Bralno društvo“ ter gg. pevcem najtoplejšo zahvalo.

Žužemberk, 1. novembra 1890.

[214]

Žalujoča rodbina Pehani.

ZAHVALA.

Za milo sočutje mej boleznijo in ob smrti mojega iskreno ljubljenega soproga

Josipa Perovšek-a,

bukvozeza,

izrekujem vsem dobrotljivim prijateljem in znanecem v svojem in v imenu svojih otrok najtoplejšo zahvalo.

NOVOMESTO, 28. nov. 1890.

[210]

Alojzija Perovšek.

Zahvala.

Koncem pretečenega meseca pogorelo je vse moje pohištvo, žito in obleka.

Ces. kr. priv. zavarovalnica „AVSTRIJSKI PHÖNIX“ na DUNAJI, pri katerej je bilo žito in obleka zavarovana, je škodo nemudoma cenila, ter mi zavarovalno svoto v znesku z 900 gld. — (devet sto gld.) po glavnem zastopniku gosp. Jos. Perhauc-u v Ljubljani precej izplačala.

S tem se isti lepo zahvaljujem in omenjeno zavarovalnico vsakemu priporočam.

Kernica, dne 7. oktobra 1890.

Janez Hudovernik m. p.,
mlinar in posestnik.

L. S. Županstvo v Gorjah okraj Radovljica.

Jakob Žumer m. p., župan.

Joža Slivnik m. p., pos., Cene Černe m. p., pos. in trg.,
[213] priči.

Dečka v poduk,

sprejme tako

[209]

Jurij Springér, čevljar v Dol. Straži pri Rudolfovem.

Kovač in žagar se iščeta.

Vzame se samo neoženjene, poštene in trezne ljudi, kateri svoja dela dobro razumejo (drugim se ni treba oglasiti) in kateri se s tacimi spričevali skažejo, naj se ustmeno ali pismeno — oglasijo. Taki kovači kateri konjsko kovanje natančno znajo imajo prednost. Obadva, kovač in žagar morata posebno ob času žetve tudi pri gospodarstvu pomagati, če nimata v svoji službi dela — Plača s hrano je: za kovača 9 gld., za žagarja 7 gld. na mesec.

[214]

Oskrbništvo grajščine Trebnje na Dolenjskem.

Jože Strzelba,

trgovec v Ljubljani,

kupuje vedno po najvišji ceni

vsako množino orehov.

204-2]

Javna zahvala.

[205]

6. novembra t. l. došli so naš blagorodni gosp. c. kr. okr. glavar v tukajšno občinsko pisarno, ter s sabo prinesli lepo svoto v znesku 2300 gld., a tudi tukajšnji preč. gospod župnik donesli so o tej priliki lepi znesek nad 800 gld., kateri denar so kot dobri usmiljeni „oča“ do svojih nesrečnih pogorelcev v raznih krajih nabrali, skupaj toraj nad 3100 gld., ter to lepo svoto ta dan skupno med nesrečne pogorelee razdelili; za kar tukajšnji občinski odbor na čelu župan izreka v imenu ponesrečenih, vsem dobrotnikom, zlasti pa skrbnemu gosp. c. kr. okr. glavarju in tukajšnemu preč. gosp. župniku **najtoplejšo zahvalo!**

V Ambrusu, dne 8. novembra 1890.

Fran Perko, župan,
v imenu občinskega odbora.

št. 1608.

Razglas!

Na prošnjo lastnika **Aloja Jeniča** iz **Rudolfovega** veršila se bode dne

12. decembra 1890 ob 10. uri predpoldne

pri tukajšnjem sodišči prostovoljna dražba zemljišč vlož. št. 213 in 214 kat. obč. Rudolfovo, pri kateri se bode prvo zemljišče za znesek od 400 gld., zadnje pa za 5000 gld. sklicalo in vsako izmed njih le za ali čez sklicano ceno največ ponujajočemu oddalo. Vsakter kupec mora petino skupnine takoj v roke sodniškega poverjenika uložiti, ostanek s 6% obrestiti in ako se bi doseglo s zastavnimi upniki sporazumljenje, v treh letih prodajalcu izplačati. Prodajalec pridrži si 14 dni premisleka za odobrenje prodaje. Ta dražba ne upliva na pravice upnikov pri navedenih zemljiščih zavarovanih.

C. kr. okrožna sednja v Rudolfovem,
dne 4. novembra 1890.

[201—2]

V najem se odda

gostilna,

pri mostu, na karlovski cesti, z hlevom, mesnico, velikim vrtom in dvema oraloma njiv z stelnikom. — Več o tem se izve pri upraviteljstvu grada Jurovo pri Metliki.

[207]

Gostilna v najem.

Na Drski poleg Novega Mesta št. 24 se takoj zaradi družinskih razmer odda dobro obiskovana gostilna v najem. Več se izve ravno tam.

[202—2]

Slavnemu občinstvu uljudno naznanjam, da sem svojo, že pet let obstoječo

bukvoveznico

razširil, in si več strojev omislil, ter zamorem sedaj vsem spoštov. naročilom točneje in fineje postreči. — Za obilna naročila se uljudno priporočam

[211—1]

J. Krajec.

Na prodaj imam

čvrstega žrebca,

kateri ima barvo, kakor tu govorimo „Fuchs“. Konj je čvrste postave, 176 cm visok in star 10 let. Bil je na mojem posestvu kot državni žrebec ter je sedaj dovršil svoja leta. Opomniti moram, da je posebno dober za vožnjo, bodi si za tek ali moč.

Janez Žvan, gostilničar in posestnik
v Srednji Vasi v Bohinju.

[206]

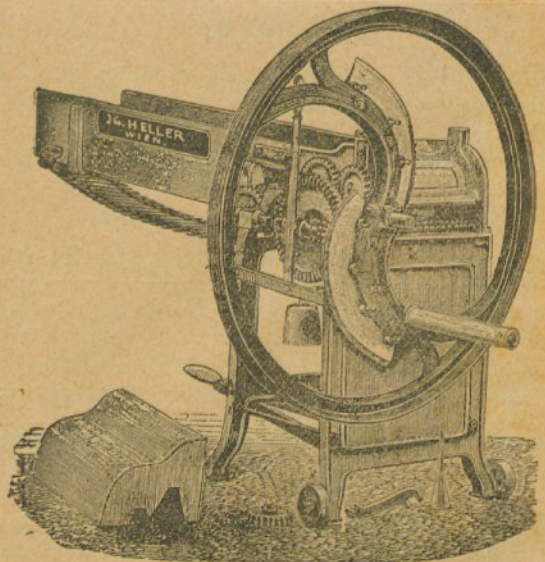
V najem se odda

ob novemu letu, na lepej priliki ležeča hiša št. 8 v **Kandiji** poleg **Novega Mesta**, v kateri je stara, obče znana in obiskovana gostilna. Hiša obsega tri sobe, kuhinjo, jedilno sbrambo, dvoje kleti, šupo in hlev za osem konj. Vse je v dobrem stanu. Tudi pripada zraven zemljišče in pristava z dvema hlevi. V najem se odda na tri leta. Več se izve ravno tam. [203—2]

Vsi stroji za kmetijstvo i vinorejo!

Vinske in sadne stiskalnice,
Grozni mlini in mlioi za sadje,
vse najnovejše sestave v razni velikosti.

Škropilnice za trte.
Mlatilnice, snažilnice in vitlje ali vlečki,
robkalice za koruzo, sejalnice, plugi itd.

Automatične stiskalnice za zeleno klajo.
Sušilnice za sadje in zelenjavo.

Rezilnice za krmo v veliki izbiri in izvrstni
izpeljavi ponuja po najnižjih
tovarniških cenah [162—8]

IG. HELLER, DUNAJ, Praterstrasse 78.

Slovenske zapisnike in razjasnila na zahtevanje
brezplačno in franko. — Prodajalec dobé ugodne pogoje.

Zmožni zastopniki se iščejo in dobro plačajo.